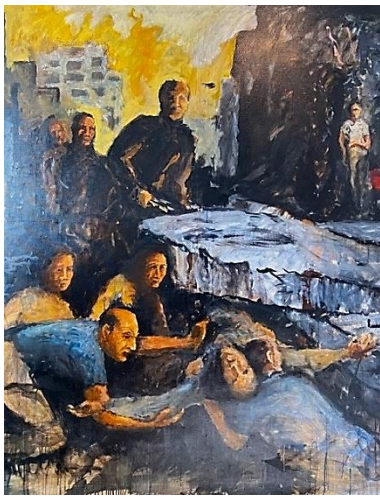

Doften ifrån gruvan

Orden är konstnären Roine Janssons och finns med i hans bok *"Gruvarbetare i ord och bild"* som kom ut 2011 och är fylld av porträtt, intervjuer och beskrivningar av människor och gruvmiljöer över hela landet. Doften kände kan vid ett besök 1999 i Vallonien i Liège, Belgien, dit han rest för att teckna och måla gruvmiljön, den som han själv mött 1972 som 20-årig gruvarbetare i Dannemora.

- *- Där, på kullarna ovanför Liège hörde jag plötsligt rösterna hemifrån och mindes diskussionerna och samvaron med mina forna arbetskamrater*

De minnena lever starkt kvar och är en stor del av Roines motivkrets som berättar om arbetarnas villkor och arbetsmiljö.

Minnesbilder som lika väl kan vara kommentarer till vår tids krig och de oskyldigas lidande. Den dramatiska bilden till vänster (beskuren) är inspirerad av en arbetsplatsolycka och samtidigt en nutida kommentar till det krigshärjade Gaza.

- Min ambition är att vara aktuell samtidigt som jag blickar tillbaka.

Ett exempel på aktualitet är verket **Fredsduvor** som målades för bara några veckor sedan.

Gruvarbetaren och konstnären Roine

Det konstnärliga uttrycksbehovet är nära nog medfött för redan som tvååring kunde han teckna människor föreställande så som de såg ut och fick under uppväxten mycket beröm för sin teckningsförmåga.

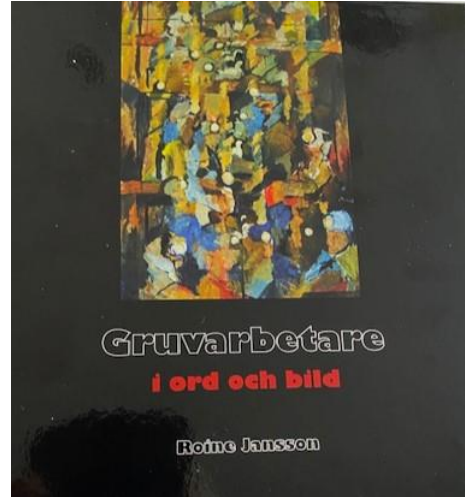
Av ekonomiska skäl sökte han sig till gruvarbetarjobb i Dannemora 1972. Han var både rädd och nyfiken, när han hamnade under jord, men blev snart fascinerad av miljön och gemenskapen. Konstintresset hade dock inte svalnat. Han var 21 år när han började sin konstutbildning först i Uppsala och sedan på Konstfack. Han blev snabbt uppmärksam, fick stipendier och deltog i många utställningar. En av de stora utställningarna var vandringsutställningen "Malm och människor" 1978–1981.

När han 1990 sökte sig till ett annat eldfångt yrke som brandman blev ekonomin stabilare, vilket innebar en nytändning för skapandet. För att göra sig redo för ett nytt projekt i Valloniens stålindustri började han 1992 läsa franska upp till universitetsnivå. Det ledde i sin tur till ett nytt projekt om gruvorna. I tio år reste han ett trettital gånger till Vallonien "med tanke på de historiska banden med de svenska vallonbruken". Det var där på kullarna han kände banden.

- På kullarna ovanför Liège hörde jag plötsligt rösterna hemifrån.

2002–2006 arbetade han med projektet "Gruvarbetare i ord och bild" som kom ut 2011 och som genom intervjuer, teckningar och målningar skildrar svenska gruvsmåhållen. En unik studie över

gruvsmåhållen som till stor del inte längre finns. Den eldiga bilden skildrar arbetare i Smedjebacken.

Månniskor - porträtt

Många av de människor han målar har vänner och bekanta som förebilder. Andra är rena porträtt som den stora bilden på de kvinnliga gruvarbetarna Irene och Jeanette som arbetade långt nere i gruvan.

Rena porträtt är även bilden från Liège med tre män. Den till vänster heter Edgar, berättar Roine.

Har mycket kvar

Efter nästan 50 år som konstnär han Roine mycket kvar, säger han. Han har en stor ateljé på 100 kvm i sin villa i Österby. Smockfull med verk.

- Jag behöver ett förråd, säger han.

Han har kvar drivet att måla. Det går inte att stoppa. Hans upplevelser har lärt honom så mycket. Det finns så mycket att berätta. Om människorna – om gemenskapen och om de som drabbades av miljöproblem eller arbetsplatsolyckor. Livet i alla dess skeden – glädje och sorg.

- Jag känner att jag inte är färdig. Jag har ett 100-tal teckningar och målningar som jag vill gå in djupare i – färgmässigt.
- Kvinnorna och deras arbete vill jag också utveckla.

Manus och bild: Gunilla Edström

Fakta:

Roine Jansson född 1952 i Uppsala, bor, verkar i Österby

KONSTNÄRLIG UTBILDNING

1973–1974 KV:s konstskola i Uppsala

1974-1976 Konstfack skulptur

Teknik:

Måleri: olja, akryl, vinyl, tempera

STIPENDIER

1977 Uppsala läns landsting, Östhammars kommun

1978 Konstnärnämnden, Gruvindustriarbetareförbundet

1999 Makarna Hedborgs stiftelse

2000 LO:s kulturstipendium,

Metallindustriarbetareförbundet

2002 Johan Ahlbäckpriset

SEPARATUTSTÄLLNINGAR (urval)

1977 Konstnärsklubbens lokaler i Uppsala

1978–1981 Vandringsutställningen Malm och människor ...

1998 Marloie, Belgien

2001 Liège, Belgien

2002 Jakobina gruvstuga, Grängesberg, Laisvall

2003 Garpenberg, Oxelösund, Södertälje, Brunnsvik

SAMLINGSUTSTÄLLNINGAR (urval)

1979 Höstsalongen Uppsala 1979, 1982, 1985, 1987

1983 Liljevalchs vårsalong

1984 Österbybruks herrgård, Rostock i Tyskland

1991 Nystad, Finland

1998 Durbuy Belgien, Houyet Belgien

1999 Sommarsalongen konstmuséet Uppsala

2001 L'art et l'industrie, Blegny Mine, Liège, "Acier rouge et main d'or", la maison de la métallurgie, Liège

Senaste utställningarna:

2020, 2021 Liège

2023 Uppsala, Karlskoga, Virsbo.

REPRESENTERAD

I ett stort antal kommuner, landsting och museer i Sverige, Finland och Belgien.

Medlem i :

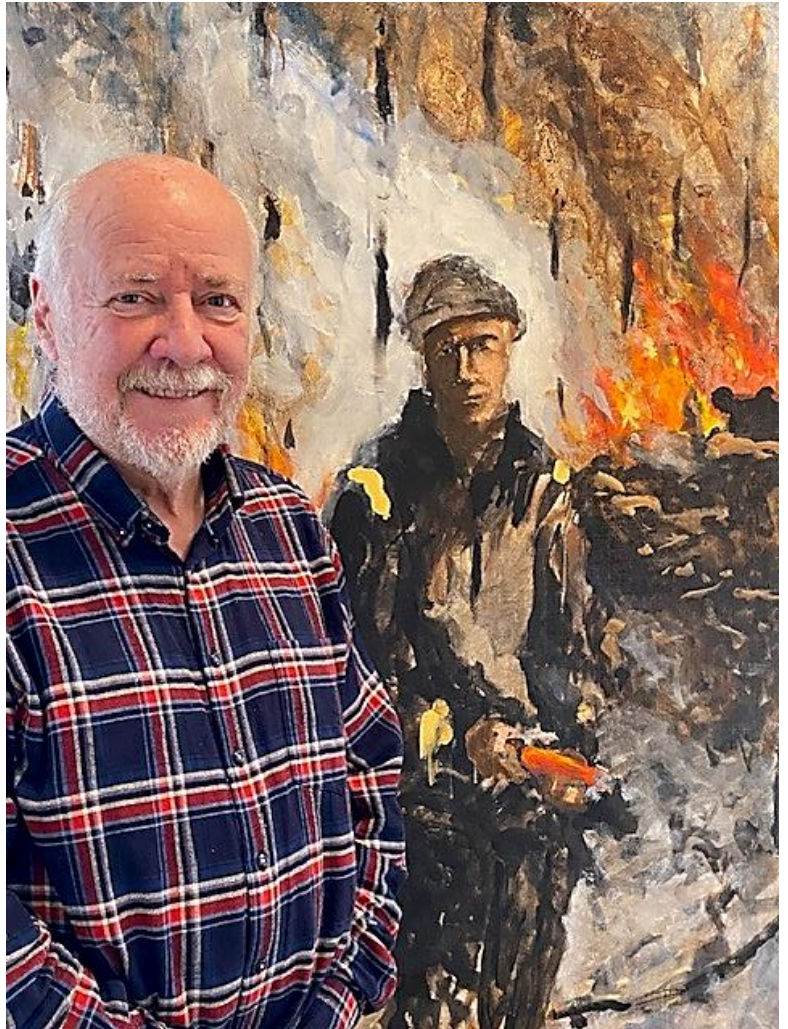
KRO, UKK med flera.

Böcker

Kvinnors liv och arbete i Europa, illustrationer 2002

Några gjorde hålen, illustrationer 2004

Gruvarbetare i ord och bild, text och bilder 2011

Roine Jansson framför en av sina stora målningar i kraftfullt expressivt utförande med starka färger. Brandmän i arbete. Roine arbetade som brandman 1990–2019 parallellt med skapandet.